

Suunised

erineva vahendite väljavooluga jaehoiuste kohta likviidsusaruannetes, mis koostatakse määruse (EL) nr 575/2013 raames, mis käsitleb krediitiasutuste ja investeerimisühingute suhtes kohaldatavaid usaldatavusnõudeid ja määruse (EL) nr 648/2012 muutmist (omavahendite nõuete määrus)

Suunised erineva vahendite väljavooluga jaehoiuste kohta likviidsusaruannetes , mis koostatakse määruse (EL) nr 575/2013 raames, mis käsitleb krediidasutuste ja investeeringisühingute suhtes kohaldatavaid usaldatavusnõudeid ja määruse (EL) nr 648/2012 muutmist (omavahendite nõuete määrus)

Sisukord

1. Euroopa Pangandusjärelevalve (EBA) suunised erineva vahendite väljavooluga jaehoiuste kohta esitatavate likviidsusaruannete kohta, mis koostatakse määruse (EL) nr 575/2013 raames (omavahendite nõuete määrus)	3
I jaotis – Sisu, reguleerimisala ja mõisted	5
II jaotis – Suunised, mille abil tehakse kindlaks suurema väljavooluga jaehoiusetooted	5
III jaotis – Lõppsätted ja rakendamine	10

1. Euroopa Pangandusjärelevalve (EBA) suunised erineva vahendite väljavooluga jaehoiuste kohta likviidsusaruannetes, mis koostatakse määruse (EL) nr 575/2013 raames (omavahendite nõuete määrus)

Käesolevate suuniste staatus

1. Käesolev dokument hõlmab suuniseid, mis antakse välja Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määruse (EL) nr 1093/2010 (millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Pangandusjärelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/78/EÜ) (EBA määrus) artikli 16 alusel. Kooskõlas EBA määruse artikli 16 lõikega 3 peavad pädevad asutused ja finantseerimisasutused võtma mis tahes meetmeid, et kõnealuseid suuniseid järgida.
2. Käesolevates suunistes kirjeldatakse järelevalvetavasid, mis Euroopa Pangandusjärelevalve hinnangul on asjakohased Euroopa Finantsjärelevalve Süsteemis rakendamiseks, ehk teisisõnu, kuidas tuleks liidu õigust konkreetses valdkonnas kohaldada. Seega Euroopa Pangandusjärelevalve eeldab, et käesolevaid suuniseid järgivad kõik pädevad asutused ja finantseerimisasutused, kellele nimetatud suunised on mõeldud. Suuniste adressaadiks olevad pädevad asutused peaksid suuniseid järgima, lisades need sobival viisil oma järelevalvetavadesse (nt muutes oma õigusraamistikku või järelevalvemenetlusi), kaasa arvatud juhul, kui suunised on mõeldud eelkõige finantseerimisasutustele.

Aruandlusnõuded

3. 6. veebruariks 2014 peavad pädevad asutused kooskõlas EBA määruse artikli 16 lõikega 3 Euroopa Pangandusjärelevalvele teatama, kas nad järgivad või kavatsevad kõnealuseid suuniseid järgida, ning kui neid ei järgita või järgida ei kavatseta, siis tuleb seda otsust põhjendada. Kui pädevad asutused jätavad nimetatud tähtpäevaks vastava teate saatmata, käsitab Euroopa Pangandusjärelevalve seda nii, et kõnealustes asutustes suuniseid ei järgita. Teated tuleks saata jaotises 5 esitatud vormil aadressil compliance@eba.europa.eu, märkides viite „EBA/GL/2013/01”. Teated peaksid esitama isikud, kellel on vajalikud volitused oma pädeva asutuse nimel aru anda sellest, kas suuniseid järgitakse või ei järgita.
4. Kooskõlas EBA määruse artikli 16 lõikega 3 avaldatakse teated Euroopa Pangandusjärelevalve veebilehel.

Sisukord

I jaotis – Sisu, reguleerimisala ja mõisted	5
II jaotis – Suunised, mille abil tehakse kindlaks suurema väljavooluga jaehoiusest	5
III jaotis – Lõppsätted ja rakendamine	10

I jaotis – Sisu, reguleerimisala ja mõisted

Käesolevate suuniste eesmärk omavahendite nõuete määruse artikli 421 lõike 3 kohaselt on ühtlustada kriteeriume, mille alusel teha kindlaks ja kategoriseerida erineva väljavooluga jaehoiuseid, et eristada neid sama määruse artikli 421 lõigetes 1 ja 2 esitatud jaehoiuste miinimumloetelust, samuti esitada kriteeriumid kõnealuste toodete määratlemiseks likviidsusaruannete koostamise eesmärgil. Sellest tulenevalt on käesolevate suuniste põhiteema suurema väljavooluga hoiused.

Käesolevaid suuniseid kohaldatakse kooskõlas omavahendite nõuete määruse I osa II jaotisega finantseerimisasutustele esitatavate individuaalsete ja konsolideeritud likviidsusnõuetega.

Suuniste reguleerimisala hõlmab kõiki omavahendite nõuete määruse artikli 421 kohaseid jaehoiuseid, kaasa arvatud artikli 421 lõike 1 tingimustele vastavad hoiused, seega neid hoiuseid, mis on hõlmatud hoiuste tagamise skeemiga; tegemist on kas kindlakskujunenud suhte osaga või hoiustega, mida hoitakse arveldusarvel, ning millel suuremate väljavoolude kriteeriumid on täidetud.

II jaotis – Suunised, mille abil tehakse kindlaks suurema väljavooluga jaehoiusetooted

1. osa – Üldised kaalutlused

1. „Kindlakskujunenud kliendisuhete, mistõttu on hoiuse väljavõtmine väga ebatõenäoline” kindlaksmääramine

Likviidsusaruannete koostamise eesmärgil tuleks jaehoiust käsitleda kindlakskujunenud suhte osana idiosünkraatilise ja kogu turgu hõlmava stressiolukorra kombineeritud stsenaariumi alusel, kui hoiustaja vastab vähemalt ühele järgmistest kriteeriumidest:

- (a) tal on krediidasutuse või investeerimisühinguga teatav minimaalse kestusega aktiivne lepinguline suhe,
- (b) tal on krediidasutuse või investeerimisühinguga laenusuhe kas hüpoteeklaenude või muude pikaajaliste laenude tõttu või
- (c) peale laenude on hoiustajal krediidasutuses või investeerimisühingus teatav minimaalne arv muid aktiivseid tooteid.

2. „Arveldusarve, sealhulgas arve, kuhu laekuvad korrapäraselt töötasud” kindlaksmääramine

Jaehoiust tuleks käsitleda arveldusarvel hoitavana, kui sellel arvel töötasu, sissetulekuid või tehinguid regulaarselt krediteeritakse ja debiteeritakse.

3. II jaotise 1. osa punktides 1 ja 2 nimetatud kategooriate kindlaksmääramisel peaks krediidasutustele ja investeerimisühingutele olema kättesaadav varasem andmeteave, kaasa arvatud teave hoiustajate käitumise kohta, et oma hoiuste klassifitseerimist põhjendada.

4. Suurema väljavooluga jaehoiusetoodete kindlaksmääramise meetodika

- 4.1. Võttes aluseks riskitegurite hulga ja riskantsuse astme, tuleks jaehoiused rühmitada kolme suurema väljavooluga rühma; kõnealuseid tegureid kirjeldatakse suuniste 2. osas allpool. Siiski ei ole allpool loetletud tegurite nimistu ammendav, seetõttu peaksid krediidasutused ja investeerimisühingud, kes määratlevad suurte väljavoolude kindlakstegemiseks täiendavaid kriteeriume, nendega oma analüüsis ka arvestama.
- 4.2. Likviidsusaruannete koostamise eesmärki silmas pidades peaksid krediidasutused ja investeerimisühingud hindama iga sellise hoiuserühma asjakohaseid suuremaid väljavoolusid, tehes seda kooskõlas suuniste 3. osaga allpool.

2. osa – Jaehoiusetoodete stabiilsust mõjutavad tegurid

5. Jaehoiuse väärtus

- 5.1. Suure väärtusega hoiustena tuleks krediidasutustel ja investeerimisühingutel käsitleda hoiuseid, mis vastavad järgmistele nõuetele:
- (a) hoiused ületavad väiksemat järgmisest kahest summast:
    - (i) 100 000 eurot või
    - (ii) kohaliku hoiuste tagamise skeemi summa;
  - (b) hoiused jäävad alla 500 000 euro.
- 5.2. Väga suure väärtusega hoiustena tuleks krediidasutustel ja investeerimisühingutel käsitleda hoiuseid, mille suurus on vähemalt 500 000 eurot.
- 5.3. Kliendi hoiuste väärtuse arvutamisel võtavad krediidasutused ja investeerimisühingud arvesse kõiki hoiukontosid, mis kliendil selles krediidasutuses või investeerimisühingus on.
- 5.4. Lisaks sellele peaksid krediidasutused või investeerimisühingud koostama oma hoiuste baasi kontsentratsioonianalüüsi; asutusesiseselt tuleb rakendada piisavaid künniseid ja/või piirmäärasid, et määratleda suure väärtusega jaehoiused.
- 5.5. Selleks et määrata hoiuste baasi kontsentratsiooni, saab kasutada mitmeid meetodeid. Näiteks võib krediidasutus või investeerimisühing määrata kindlaks „teatava arvu” suuri jaehoiuseid või „suurimate jaehoiuste arvu”, mis esindavad teatavat protsenti jaehoiuste baasist. Suure väärtusega jaehoiuste kindlaksmääramiseks võib krediidasutus või investeerimisühing kasutada kohaliku turu jaoks kohandatud hoiuste tagamise skeemi künnist, summat, mille ületamisel hakatakse intressimäär üle läbi rääkima, või lepatakse hoiustajaga kokku mis tahes erimeede, mis võib vahendite väljavooluriski piirata.

6. Tooted, mis on intressimäärakesksed või millele kohaldatakse soodustingimusi

- 6.1. Hoiust tuleks käsitleda intressimäärakesksena, kui krediidasutus või investeerimisühing pakub intressimäärat,

- (a) mis märkimisväärselt ületab keskmist intressimäära, mida võrreldavad konkurendid pakuvad samalaadsete jaetoodete eest, võttes arvesse kohaliku hoiusteturu iseärasusi,
- (b) mille tootlus tuletatakse mõne turuindeksi või indeksite kogumi tootlusest,
- (c) mille tootlus tuletatakse mitte ujuvast intressimäärast, vaid mis tahes muust turumuutujast.

6.2. Krediidiasutus või investeerimisühing võib tuvastada niinimetatud intressimäära-kesksed tooted, kui igale hoiusele rakendatavat intressimäära võrreldakse keskmise määraga, mida võrreldavad konkurendid maksavad samalaadsete toodete eest. Võrreldavate konkurentide all peetakse silmas krediidiasutusi või investeerimisühinguid, kellel on võrreldav ärimudel või suurus; krediidiasutus või investeerimisühing määratleb need ise, vajaduse korral kinnitab need pädev asutus.

7. Saabuva lunastustähtpäevaga või etteteatamistähtajaga hoiused

7.1. Sellesse kategooriasse tuleks liigitada hoiused,

- (a) mis on algselt kindlaks ajavahemikuks loodud hoiused, mille tähtpäev saabub 30 päeva jooksul või
- (b) mille etteteatamistähtaeg on alla 30 päeva, välja arvatud need hoiused, mis liigituvad kategooriasse, mille suhtes kohaldatakse artikli 421 lõiget 5.

7.2. Jaehoiuste väljavoolu hindamisel peavad krediidiasutused ja investeerimisühingud võtma arvesse järgmiste tegurite mõju:

- (a) väljavõtmisele seatavad piirangud või etteteatamistähtajad;
- (b) nende jaehoiusetoodete väljavõtmise maksumus, mida saab enne algset lunastustähtpäeva seaduslikult lõpetada;
- (c) millist mõju avaldab see krediidiasutuse või investeerimisühingu mainele, kui hoiuseid ei lubata välja võtta – seda olukorras, kui krediidiasutusel või investeerimisühingul on seni olnud tavaks võimaldada selliste hoiusetoodete varem tagasivõtmist.

8. Suure riskiga jaotuskanalid, kaasa arvatud ainult internetijuurdepääsuga pangad, muud kaugjuurdepääsu vormid ning vahendatavad hoiused

Krediidiasutused ja investeerimisühingud peaksid suurema väljavooluga jaehoiuste hulka arvestama need hoiused, mida vahendatakse suure riskiga jaotuskanalite kaudu, näiteks hoiused, millele pääsetakse ligi ainult internetijuurdepääsuga pankade ning muude kaugjuurdepääsu vormide kaudu, samuti vahendatavad hoiused (mille puhul maaklerid koguvad eraisikute või väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate vahendeid), võttes seejuures arvesse järgmist:

- (a) usaldusväärsete kehtivate lepinguliste väljavõtmispiirangute olemasolu;
- (b) millist mõju avaldab see krediidiasutuse või investeerimisühingu mainele, kui hoiuseid ei lubata välja võtta – seda olukorras, kui krediidiasutusel või investeerimisühingul on seni olnud tavaks võimaldada selliste toodete varem tagasivõtmist.

9. Hoiuste valuuta

Krediidiasutused ja investeerimisühingud peaksid tegema vahet kohalikus ja välisvaluutas nomineeritud hoiuste vahel.

10. Mitteresidentide hoiused

Krediidasutused ja investeerimisühingud peaksid tegema vahet hoiuste vahel, mis kuuluvad residentidele ja mis kuuluvad mitteresidentidele. Krediidasutustes või investeerimisühingutes, mille peakorter asub ELis, peaks kõnealune eristamine põhinema määratlusel, kas hoius kuulub ELi residentile või isikule, kes ei ole ELi resident. Likviidsuskatte nõuete puhul peaks residentide määratlus üldjuhul järgima kohaldatavat statistilist või maksustamisega seotud määratlust.

Krediidasutused ja investeerimisühingud peaksid hoiustaja residentide staatuse määrama üksikasutuse tasandil.

11. Tootepõhised hoiused

Krediidasutused ja investeerimisühingud peaksid määratlema need jaehoiusetooted, mis on seotud muude teguritega, mis võivad 30-päevase ajavahemiku kestel muutuda ning päädida suurema väljavooluriskiga.

12. Muud omadused

12.1. Krediidasutused ja investeerimisühingud peaksid kaaluma oma jaehoiuste baasis võimalikke muid tunnuseid, mis viitavad või võivad viidata mõnele jaehoiuse liigile, mille väljavoolu määr on suurem kui neil hoiustel, mis on sätestatud omavahendite nõuete määruse artikli 421 lõigetes 1 ja 2. Muud tunnused või nende puudumine tuleb dokumenteerida.

12.2. Selleks et niisuguseid tunnuseid määratlema, peaksid krediidasutused ja investeerimisühingud hindama kogetud (ajaloolist) ja eeldatavat stabiilsust/volatiilsust selliste konkreetsete pakutavate jaehoiusetoodete puhul, mis on osutunud ebastabiilseks, või millest arvatakse, et nad võivad selliseks osutada.

12.3. Krediidasutused ja investeerimisühingud peaksid seda eesmärki silmas juhutama stressitesti stsenaariumist, eeldades kombineeritud olulist idiosünkraatilist ja kogu turgu hõlmavat sündmust. Jaehoiusetoodete volatiilsuse hindamiseks võib kasutada asutusesiseseid statistilisi ja matemaatilisi mudeleid. Selliste meetodite sisendandmeteks peaksid üldjuhul olema andmed, mis on saadud jaehoiuste käitumisest minevikus ning hüpoteetilistest eeldustest, mis põhinevad stressiolukorra stsenaariumidel.

12.4. Väikesed ja lihtsama struktuuriga krediidasutused ja investeerimisühingud võivad kasutada lihtsustatud meetodeid, mis põhinevad statistilistel mudelitel, näiteks sellistel mudelitel, millega leitakse konkreetse hoiuse puhul 30 päeva jooksul esinenud maksimaalne vähenemine etteantud ajapiiril, mis hõlmab stressiolukorra perioodi.

12.5. Soovitav on kaasata eksperdi hinnanguid, et võtta arvesse tegureid, mida mudel ei arvesta, seda eelkõige seonduvalt uuenduslike ja lühiajaloo toodetega.

12.6. Väga kasulik analüüsivahend oleks jaehoiusetoodete järjestamine volatiilsuse või tajutava volatiilsuse järgi. See toetaks järjepidevat rakendamist krediidasutuse või investeerimisühingu kõigi jaehoiusetoodete lõikes. Erinevate toodete puhul saadud tulemuste võrdlus ning peavoolust erinevate näitajatega toodete väljaselgitamine võib olla abiks, et aidata tuvastada väiksema stabiilsusega hoiuseid.

12.7. Selliste meetodite aluseks olevad eeldused peaksid hõlmama 30-päevast prognoosi, nimetatud eeldused tuleks sageli uuesti läbi vaadata, seda eelkõige selleks, et arvesse võtta kõiki olulisi muutusi turutingimustes. Selleks et hindamise kvaliteeti parandada, peaksid krediidasutused ja investeerimisühingud lisaks sellele arvesse võtma korrelatsiooni, probleemide ülekandumise ja hooajalisi mõjusid.

3. osa

13. Suuremate väljavoolude kindlakstegemine

13.1. Suurema väljavooluga hoiuste kategooriatesse jagamisel tuleks krediidasutustel ja investeerimisühingutel rakendada järgmist metoodikat:

13.2. käesolevate suuniste 2. osas eespool kirjeldatud tegurid tuleks jagada kahte kategooriasse:

(a) kõrge riski kategooria, mis hõlmab järgmisi riskitegureid:

(i) hoiuste valuuta;

(ii) tootepõhised hoiused;

(iii) tooted, mis on intressimäära-kesksed või millele kohaldatakse soodustingimusi

(iv) kõrge riskiga jaotuskanalid, kaasa arvatud ainult internetijuurdepääsuga pangad ja vahendatavad hoiused;

(v) suure väärtusega hoiused;

(vi) muud omadused, mida krediidasutus või investeerimisühing käesolevate suuniste punkti 13 alusel hindab kõrge riskina;

(b) väga kõrge riski kategooria, mis hõlmab järgmisi riskitegureid:

(i) saabuva lunastustähtpäevaga või etteteatamistähtajaga hoiused;

(ii) mitteresidentide hoiused;

(iii) väga suure väärtusega hoiused.

13.3. Krediidasutused ja investeerimisühingud peaksid hindama jaehoiuseid eespool nimetatud tegurite suhtes.

13.4. Krediidiasutused ja investeerimisühingud peaksid määrama jaehoiused ühte järgmise taseme kogumitest, võttes aluseks hoiusele omistatud riskitegurite arvu:

- (a) hoiused, millel on kaks tegurit kategooriast 1;
- (b) hoiused, millel on kolm tegurit kategooriast 1 või üks tegur kategooriast 1 ning üks tegur kategooriast 2;
- (c) hoiused, millel on kaks tegurit kategooriast 2 või kaks tegurit kategooriast 1 ning üks tegur kategooriast 2 või mis tahes muu tegurite kombinatsioon;

13.5. Krediidiasutused ja investeerimisühingud peaksid hindama iga kogumi vastavaid suuremaid väljavoolu määrasid, lähtudes ajaloolise ja eeldatava volatiilsuse hinnangust.

III jaotis – Lõppsätted ja rakendamine

14. Kohaldamise kuupäev

Riiklikud pädevad asutused peaksid rakendama käesolevaid suuniseid, kaasates need oma järelevalvemenetlustesse kolme kuu jooksul alates suuniste avaldamisest. Seejärel peaksid riiklikud pädevad asutused tagama, et krediidiasutused ja investeerimisühingud suunised tõhusalt järgivad.